

Huilen, huilen, huilen, huilen, huilen moest iedereen bij de overrompelend succesvolle roman *A Little Life*, en dat was niet alléén maar goed. Prima dus dat het zijn specialisme is boeken te verbeteren voor toneel: Ivo van Hove bewerkt het tot Toneelgroep Amsterdams **Een klein leven**.

Heel Holland Huilt, dat was volgens literair criticus Arjan Peters het effect op de natie van de roman *Een klein leven* van Hanya Yanagihara. Het was ook steevast de mededeling van weer een kennis die het boek met klem aanraadt: ik kon niet ophouden met huilen.

In de bijna 800 pagina's dikke bestseller, die een periode van 40 jaar overspant, staat de vriendschap centraal tussen Jude, Willem, JB en Malcolm - ambitieuze jongens in New York. Gaandeweg zoomt Yanagihara steeds verder in op de ongrijpbare Jude, die een schimmig verleden heeft en lijdt aan onverklaarbare fysieke kwalen. In het ontrafelen van Jude's gruwelijke geheimen stapelt de schrijver de kommer en misère torenhoog op. De *NRC*-recensent: 'Ik heb jaren niet meer zo ongenadig om een boek gehuild.'

Toch valt er wel het een en ander op het boek af te dingen. Het is onnodig breed uitgesponnen, ongeloofwaardig in zijn Hollywoodclichés over New York en larmoyant op het hysterische af, met die onmatige opeenstapeling van geweld, seksueel misbruik, automutilatie en andere ellende. Bovendien kun je vraagtekens plaatsen bij de nogal onmachtige, fatalistische strekking 'dat sommige mensen niet te helpen zijn'.

Maar ook voor de sceptici is het goed nieuws dat toneelregisseur Ivo van Hove met Toneelgroep Amsterdam op 23 september de wereldprimeur heeft van een bewerking. Want Van Hove heeft intussen ruim ervaring in het verbeteren van boeken. Hij deed het met *De dingen die voorbijgaan*, waarbij hij de wijdlopijge, archaische Couperus efficiënt comprimeerde tot een onverbiddelijk griezelsprookje.

Zijn belangrijkste wapenfeit op dit gebied is *The Fountainhead*, naar de kwestieuze roman van Ayn Rand waarin zij egoïsme idealiseert en solidariteit beschimpt. Van Hove vlakke succesvol haar al te scherpe kantjes af en bracht evenwicht in het geheel; van programmatische karikaturen maakte hij mensen van vlees en bloed. Zo loodsté hij Rand omzichtig langs de afgrond van haar ideologie.

Vermoedelijk zal hij *Een klein leven* op vergelijkbare wijze bijshaven. Dat er onvermijdelijk moet worden ingekort, is mooi. En de casting is er alvast een om van te watertanden, met Maarten Heijmans als Willem, Majd Mardo als JB en Mandele Wee Wee als Malcolm. Ramsey Nasr, die een Louis d'Or won voor zijn fijnzinnige vertolking van Howard Roark in *The Fountainhead*, geeft gestalte aan de enigmatische Jude. Verheugend.

Herien Wensink

Een klein leven van Hanya Yanagihara in regie van Ivo van Hove bij Toneelgroep Amsterdam, vanaf 20/9 in Internationaal Theater Amsterdam. Première 23/9.